Serviceorganisatie Jeugd ZHZ

Aan de colleges van burgemeester en wethouders
van de 10 gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid

Uw kenmerk	Ons kenmerk UIT / 2004467	Datum 7 december 2020
Onderwerp definitieve begrotings- wijziging SOJ 2020	Bijlage(n) Nota van reactie op zienswijzen	Behandeld door A. Zoetekouw

Geacht college,

Op 15 juli 2020 is de eerste bestuursrapportage 2020 van de Serviceorganisatie jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) met een voorstel tot begrotingswijziging, voor zienswijze naar de deelnemende gemeenten gestuurd.

In de bijlage vindt u de uitgebrachte zienswijzen en de reactie van het dagelijks bestuur hierop.

In deze brief informeren wij u over het besluit dat het Algemeen Bestuur DG&J heeft genomen, overwegende de zienswijzen van de deelnemende gemeenten en vindt u een inhoudelijke toelichting op de in de zienswijzen meest genoemde aandachtspunten.

Besluit
Het Algemeen Bestuur DG&J heeft op 12 november 2020 na weging van de ontvangen zienswijzen besloten tot de voorgelegde begrotingswijziging ter hoogte van € 6,6 miljoen, met inachtneming van het feit dat de gemeente Alblasserdam tegen het voorstel heeft gestemd.

Toelichting op meest genoemde aandachtspunten
Uit de ontvangen zienswijzen blijkt een grote betrokkenheid van gemeenten bij de jeugdhulp in deze regio. Niet alleen omdat zij goede hulp en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen belangrijk vinden, maar ook omdat zij zich zorgen maken over het tekort dat gepaard gaat met de uitvoering van de jeugdhulp. De gemeenten hebben in hun zienswijzen een aantal wezenlijke zorg- en aandachtspunten meegegeven. De meest genoemde punten zijn:

- Realistisch begroten en realistisch bezuinigen
- Voortgang van en sturing op de maatregelen; deskundigen betrekken
- Impact coronacrisis en tussentijdse informatievoorziening
- Update meerjarenbegroting

Deze punten worden hieronder verder toegelicht en van reactie voorzien. Zoals eerder aangegeven, vindt u in de bijlage de nota van reactie op de integrale zienswijzen van de gemeenten.

Realistisch begroten en realistisch bezuinigen
Dit punt komt prominent naar voren in de zienswijzen van gemeenten. Gemeenten vragen aandacht voor een realistische begroting. Dordrecht geeft aan dat realistisch moet worden omgegaan met het verwerken van bezuinigen in de begroting. Tegelijkertijd geven gemeenten aan door het verwerken van bezuinigingsdoelstellingen in de begroting druk te willen houden op de maatregelen die moeten leiden tot kostenreductie. Hier treedt een behoorlijk spanningsveld op tussen twee moeilijk te verenigen doelen. Dit effect treedt in het bijzonder op als de verwerkte bezuinigingen niet hand in hand gaan met afdoende maatregelen die tijdig worden uitgewerkt, geconcretiseerd, geïmplementeerd en opgevolgd. Dit laatste is het geval en ook als zodanig toegelicht in de eerste en tweede bestuursrapportage. De meest belangrijke maatregel (budgetmaxima gemeenten bij afschaffing van de Nee, tenzij-regeling en invoeren specifiek beschikken) is op verzoek van gemeenten niet doorgevoerd. De belangrijkste motivatie hiervoor was dat gemeenten langs de as van de inhoud de transformatie en uiteindelijk verlaging van de kosten wilden realiseren. Er was geen draagvlak voor draconische budgetmaatregelen. Indien de Nee, tenzij-regeling wel wordt afgeschaft, in combinatie met de maatregelen uit het voorstel dan heeft dat de volgende consequenties. Ten eerste zou er per gemeente een aanzienlijke capaciteit voor toetsen van aanvragen en wachtlijstbeheer moeten worden georganiseerd en zouden jeugdteams extra inzet moet plegen om specifiek te gaan indiceren (concreet voorschrijven van hoeveel uur jeugdhulp voor hoe lang) in plaats van de inzet over te laten aan zorgaanbieders. Ten tweede zou, indien wordt vastgesteld dat er tweedelijns specialistische jeugdhulp noodzakelijk is, dit slechts kunnen resulteren in uitstel, maar niet in afstel van kosten. Dit is mede afhankelijk van hoe vroeg in het proces de toetsfunctie wordt betrokken. Met dit als bureaucratisch beschouwde drukmiddel werd tevens beoogd dat aanbieders en jeugdteam professionals gestimuleerd zouden worden terughoudender met de inzet van jeugdhulp om te gaan. Budget bewuster werken door verwijzers en aanbieders zou volgens het voorstel hand in hand moeten gaan met afschaffing van de Nee, tenzij-regeling. Ten derde zouden, zeker in de eerste periode, de wachtlijsten aanzienlijk kunnen oplopen. Dit leidt in meer of mindere mate tot ontevreden burgers en rechtszaken. Ten vierde krijgen jeugdigen en hun ouders mogelijk niet tijdig adequate hulp, waardoor problematiek verergert en de kans op 'ongelukken' toeneemt.

Veel andere maatregelen die gemeenten zelf zouden treffen zijn vertraagd en duren langer dan voorzien. Het Aanjaagteam schrijft over de voortgang van de maatregelen in haar voortgangsrapportage: "er wordt op veel manieren in de regio gewerkt aan de transformatie – en daar zitten hele mooie voorbeelden bij. Juist in deze bijzondere Corona-tijden vinden doorbraken plaats. Maar het ontbreekt bij de uitvoering van de transformatie aan focus, prioritering en resultaatgerichtheid. En daardoor aan tempo. Om hierin verandering te brengen zijn een resultaatgerichte houding en meer strategische sturing nodig".
Om uit deze spagaat te komen zal of prudenter moeten worden omgegaan met het verwerken van bezuinigingen of moet worden vastgehouden aan voorgenomen maatregelen en zal de sturing op en het tempo van uitwerking en implementatie versterkt en fors verhoogd moeten worden. Inde volgende paragraaf wordt ingegaan op de sturing.

Voortgang van en sturing op de maatregelen; deskundigen betrekken
Gemeenten vragen aandacht voor goede sturing op de maatregelen. Ook wordt geadviseerd hier deskundigen bij te betrekken. Thans is hiervoor het Aanjaagteam ingesteld. Gezien de voortgang van de maatregelen en bovengenoemde constatering en advies van het Aanjaagteam is verbetering van de sturing en verhoging van het tempo nodig. Er wordt momenteel bekeken hoe de sturing structureel goed ingericht en geborgd moet gaan worden. Hierbij wordt een belangrijke rol gezien voor het netwerk MTplus voor de hele regio. Daarbij is nu al duidelijk dat er nog veel nodig is en georganiseerd moet worden om deze sturende rol goed te kunnen invullen. Er wordt in de zienswijzen een voorstel gegaan om deskundigen (audit commissie, aanjaagteam) te betrekken bij hoe de sturing op het realiseren van kostenverbetering verbeterd kan worden. Het aanjaagteam is hier al volop bij betrokken. De audit commissie heeft overigens geadviseerd vooral besluiten te nemen over maatregelen die sterk kunnen ingrijpen op de kosten. Bij de vraag om meer sturing op de maatregelen benadrukken wij dat de Serviceorganisatie, Stichting Jeugdteams en gemeenten gezamenlijk werken aan realisatie van de maatregelen. Per maatregel is een trekker aangewezen. Voor de meeste maatregelen zijn gemeenten de trekker. De rol van gemeenten en de sturing door gemeenten is hiermee uitermate belangrijk.

Los hiervan zal de Serviceorganisatie een aanbod doen uitgaan aan de individuele gemeenten om ondersteuning te leveren bij het cijfermatig en procesmatig identificeren van lokale kostenbeheersingsmaatregelen. Te denken valt hierbij aan analyses van klantreizen en verwijzers routes, en een analyse van de meest complexe en kostbare cliënten binnen een gemeente. De uitkomsten van deze analyses moeten vervolgens leiden tot lokale ondersteunings- en sturingsafspraken met bijvoorbeeld huisartsen en jeugdteams. Deze aanpak heeft de afgelopen maanden onder meer in de Hoeksche Waard veel handelingsperspectief opgeleverd.

Impact coronacrisis en tussentijdse informatievoorziening
De financiële impact van de coronacrisis is verwerkt in de tweede bestuursrapportage. Gemeenten ontvangen maandelijks een maandrapportage en samenvattend dashboard op één A4 over de ontwikkeling van hun kosten en prognose. In de rapportage t/m september wordt ook de financiële impact van de coronacrisis opgenomen. Voor wat betreft de zorg aan jeugdigen kan geconstateerd worden dat deze voor het overgrote deel is voortgezet.

Update meerjarenbegroting
Gemeenten vragen gezien de kostenontwikkeling, om een tussentijdse update eind dit jaar/ begin volgend jaar van de meerjarenraming. Bij de tweede bestuursrapportage is met de aangehouden begrotingswijziging 2021 en meerjarenraming de eerstvolgende update beschikbaar. De volgende update van de meerjarenraming wordt in de vorm van de volgende primaire meerjarenbegroting voor 15 april 2021 aan gemeenten verstrekt en ter zienswijze voorgelegd. Onder leiding van de directeur Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Dordrecht wordt voor de gehele regio bekeken wat een geschikt tussentijds moment is voor een geactualiseerd meerjarenperspectief voor de beleidscyclus van de gemeenten in de regio.

Wij begrijpen de zorgen van de deelnemende gemeenten en nemen deze ter harte. Wij spannen ons met de SOJ, graag in om samen met gemeenten de gewenste transformatie te realiseren en uiteindelijk ook een verlaging van de kosten van de jeugdhulp.

Wij verzoeken u deze brief ter informatie aan te bieden aan uw gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de Dienst Gezondheid & Jeugd

De secretaris,

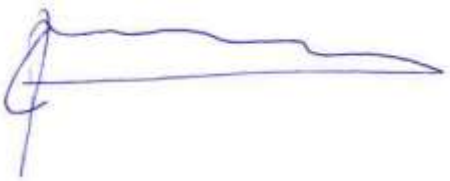

C. Vermeer

De Voorzitter

H. van der Linden